

making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac
making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac

Jaarverslag 2008

**Peace Brigades International
afdeling Nederland**

making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac
making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac

'De politie probeerde de menigte op te breken. Ze zeiden dat het een illegaal evenement was, zelfs toen we de brief toonden waarmee we de politie hadden geïnformeerd. Maar we bleven, mede omdat we zagen dat onze PBI vrienden toekeken en we ons hierdoor gesteund voelden.'
Medewerker van de organisatie United for Truth over de herdenking van de December 7th Abepura Zaak, Indonesië.

'I can say with certainty that we are still alive mainly because of PBI's work.'
Luis Guillermo Perez Casas, Advocatencollectief CAJAR, Bogota, Colombia.

Peace Brigades International

Peace Brigades International beschermt lokale mensenrechtenverdedigers in Mexico, Nepal, Indonesië, Guatemala en Colombia en bevordert geweldloze oplossingen van conflicten sinds 1981. Het werk van lokale mensenrechtenverdedigers is van cruciaal belang voor de naleving van de rechten van de mens en het versterken van een vitale 'civil society'. De lokale mensenrechtenverdedigers en gemeenschappen die PBI beschermt, voelen zich verantwoordelijk voor gerechtigheid, vrede, verzoening en wederopbouw in hun omgeving en land. Vaak met gevaar voor eigen leven. We trainen daarom internationale vrijwilligers die worden uitgezonden naar deze (post)conflictgebieden om daar de politieke ruimte van lokale mensenrechtenverdedigers te vergroten, zodat zij zelfstandig en zonder inmenging van buitenaf hun werk kunnen doen, in relatieve veiligheid en zonder bedreigingen.

PBI werkt uitsluitend op aanvraag van de organisaties zelf en werkt volgens een mandaat van niet-inmenging, onpartijdigheid en geweldloosheid. Tevens werken we altijd binnen de grenzen van de wet van het gastland. PBI begeleidde in 2008 ruim 40 organisaties, waaronder vrouwenrechtenorganisaties, boerenorganisaties, milieuorganisaties, advocatencollectieven en vredesgemeenschappen.

PBI is als organisatie erkend door de Verenigde Naties en ontving in 2001 de Martin Ennals Award for Human Rights Defenders. In datzelfde jaar werd de organisatie genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede. Zie ook www.peacebrigades.org

Inhoudsopgave

Voorwoord

I. PBI Nederland

1. Wat doet PBI?.....	1
2. Samenvatting resultaten.....	3
3. Ons netwerk.....	6
4. Fondsenwerving.....	7
5. Publiciteit en communicatie.....	9
6. Bezoek van cliënten aan Nederland.....	11
7. Vrijwilligerswerving en training.....	12
8. Evaluatie werkzaamheden.....	14

II. PBI Projecten

9. Projectvrijwilligers in het buitenland in 2008.....	16
10. Guatemala.....	16
11. Indonesië.....	18
12. Mexico.....	22
13. Nepal.....	23
14. Colombia.....	26

III. Bijlagen

Uitgezonden vrijwilligers door de jaren heen.....	28
Cliënten en organisaties die PBI beschermt.....	30
PBI Publicaties.....	36

Observatie in Nepal

Voorwoord

Beste donateur, vrijwilliger, relatie, belangstellende,

Een advocaat in Indonesië, een vakbondsleider in Mexico, een vrouwenorganisatie in Colombia, een journalist in Nepal, een milieuorganisatie in Guatemala...overal ter wereld maken mensen zich sterk voor vrede en gerechtigheid. Maar helaas stonden zij ook in 2008 bloot aan intimidaties en bedreigingen. Er is veel moed voor nodig om door te gaan en om niet bang, verward en moedeloos te worden. Het geloof in een betere wereld, de hoop op verandering en het besef niet alleen te staan maakt dat mensen doorgaan met hun strijd. De PBI-vrijwilligers proberen deze mensen door hun bescherming dat steuntje in de rug te geven wat het verschil kan maken tussen stoppen of doorgaan.

Het werk van PBI is moeilijk meetbaar, maar toch kan werk nauwelijks concreter zijn wanneer men zo dicht bij de mensen staat waar het om gaat. **We maken verschil:**

- het **verschil** tussen thuisblijven en durven demonstreren omdat je weet dat die buitenlanders met die opvallende shirts aan de zijkant staan
- het **verschil** tussen slapeloosheid en eindelijk een paar uur durven slapen omdat je weet dat er een PBI-vrijwilliger bij je familie is
- het **verschil** tussen een tekort aan feiten en onderzoek kunnen doen in een dorpje in de bergen omdat je weet dat er iemand met je meeloopt
- het **verschil** tussen stress en kalmte omdat je weet dat er twee keer per dag wordt gecheckt hoe het met je gaat
- het **verschil** tussen monddood en je te durven uitspreken omdat je weet dat de wereld meeluistert

De zichtbare aanwezigheid van internationale PBI-teams schrikt beambten en burgers af om geweld te gebruiken of overtredingen te begaan, het dwingt mogelijke geweldplegers om op een andere manier te reageren. Men beseft dat het niet alleen PBI-vrijwilligers zijn die toekijken, maar met hen een wereldwijd netwerk van de internationale gemeenschap. De vrijwilligers zoeken direct contact met autoriteiten alsook met ambassades, diplomaten en (internationale) organisaties om schendingen van mensenrechten aan de kaak te stellen.

Dit werk gebeurt ook in de verschillende PBI-landengroepen, zo ook in Nederland. Een groep betrokken mensen werkte aan nieuwsbrieven, informatiebijeenkomsten, lobbywerk, donateurwerving, training van nieuwe veldvrijwilligers en de ontvangst van buitenlandse mensenrechtenverdedigers. Wij bedanken hen allemaal heel hartelijk!

In dit jaarverslag kunt u lezen wat we in Nederland in 2008 gedaan hebben en hoe het verlopen is in de projectlanden. Wij blijven ons ook in de toekomst inzetten voor gerechtigheid en vrede en streven. Mogen we hiervoor op uw steun blijven rekenen?

Janine Tijhoff
Voorzitter Peace Brigades International-afdeling Nederland

I. PBI-Nederland

1. Wat doet PBI?

Peace Brigades International (PBI) is een internationale non-gouvernementele organisatie die zich baseert op het idee van de actieve geweldloosheid. In zestien landen bestaat er een PBI-kantoor van waaruit mensen uitgezonden worden naar onze projectlanden. In deze projectlanden zijn de vrijwilligers actief in het vergroten van de werkruimte van mensenrechtenorganisaties en mensenrechtenactivisten, of zoals we het in onze slogan verwoorden: *making space for peace*. Dit gebeurt voornamelijk door er 'te zijn' (door middel van begeleiding en observatie) en hiermee 'de ogen van de wereld' te vertegenwoordigen. Indien PBI situaties signaleert waar de rechten van de cliënt worden geschonden, schakelen wij ons wereldwijde steunnetwerk in. Ambassades, politici en organisaties als Amnesty International en de Verenigde Naties zetten vervolgens druk op de regeringen van het betreffende land. In 2008 stond PBI mensenrechtenverdedigers bij in de landen Colombia, Mexico, Guatemala, Indonesië en Nepal.

PBI Nederland is de Nederlandse landengroep van de organisatie en gevestigd in cultureel en maatschappelijk centrum De Kargadoor aan de Oudegracht in Utrecht. PBI Nederland is als 'Stichting Internationale Vredesbrigades Nederland' een autonome organisatie. Wij ondersteunen de PBI-projecten op diverse manieren:

- werving en training in Nederland van nieuwe vrijwilligers voor de lopende projecten
- fondsenwerving ten bate van de projecten zodat zij doorgang kunnen blijven vinden
- politieke ondersteuning in crisissituaties
- luisterend oor voor en ondersteuning van uitgezonden vrijwilligers
- informatieverspreiding over de projecten in Nederland onder onze achterban

Organisatie PBI-Nederland

Om ons werk in Nederland te kunnen doen, waren in 2008 een coördinator, een fondsenwerver, circa 25 vrijwilligers en een bestuur actief. Hiernaast kregen we steun van het Comité van Aanbeveling.

Coördinator

Jet van Haitsma

Fondsenwerver

Anna Kanneworff (vanaf augustus)

Bestuur

Jan van Montfort (voorzitter), Henk Boer (penningmeester tot najaar 2008), Edzo Tonkes (secretaris tot najaar 2008, daarna penningmeester), Joke Edenburg (internationale betrekkingen), Esther Vink, Martijn Klem, Dirk Steen, Janine Tijhoff, Bart Monnens (adviseur)

Comité van Aanbeveling

Prof. dr. Th.C. van Boven, prof. mr. C.P.M. Cleiren, prof. dr. S.W. Couwenberg, prof. dr. B. de Gaay Fortman, ds H. Visser, dr. L. Wecke, prof. G. Frerks, prof. W.van Genugten, P. Rosenmüller

2. Samenvatting resultaten

PBI begeleidde in 2008 ruim 40 organisaties, waaronder vrouwenrechtenorganisaties, boerenorganisaties, milieuorganisaties, vredesgemeenschappen en individuen als advocaten, journalisten en vluchtelingen. Dit kwam neer op zo'n 4000 mensen in totaal. Om deze begeleiding mogelijk te maken, had PBI-Nederland zich in 2008 vijf doelen gesteld die grotendeels gehaald zijn.

Doelen PBI-Nederland 2008

1. Professionalisering van de interne organisatie
2. Zorgen voor goed voorbereide vrijwilligers voor uitzending naar projecten. Aantal: 9
3. Effectiever politiek lobbywerk dan voorgaande jaren door inhoudelijke verbeteringen door te voeren
4. Meer geld werven voor de projecten dan voorgaande jaren. Gewenste groei ten opzichte van vorig jaar: 10%
5. Draagvlak voor het werk van PBI in Nederland vergroten

Resultaten

Doel 1. Professionalisering interne organisatie

De verhuizing naar een centraler en beter onderkomen in Utrecht en de subsidie van Stichting Doen hebben bijgedragen aan een professionelere interne organisatie. Het aanstellen van een betaalde fondsenwerver heeft ook effect gehad (zie ook doel 4). Medio 2008 heeft er een interne evaluatie plaatsgevonden met deelname van de gehele organisatie en het bestuur onder leiding van het adviesbureau De Galan & Voigt die bruikbare resultaten heeft opgeleverd (zie ook pagina 18). De website kreeg een nieuwe impuls met een nieuwe vormgeving en de eerste opzet voor een nieuw vormgegeven magazine is gemaakt. De inzet van teruggekeerde vrijwilligers in Nederland die PR- en lobbywerk hadden kunnen doen, heeft dit jaar onvoldoende resultaat opgeleverd. Het blijkt moeilijk om teruggekeerde vrijwilligers in Nederland duurzaam aan de organisatie te binden omdat veel mensen ofwel langduriger in het buitenland verblijven, ofwel elders aan het werk gaan en geen tijd meer hebben.

Doel 2: Zorgen voor goed voorbereide vrijwilligers voor uitzending naar projecten. Aantal: 9

Op basis van evaluaties van teruggekeerde vrijwilligers en deelnemers aan de trainingsweekends in Nederland zijn de voorbereidende trainingsweekends in Nederland verbeterd. Hiernaast is er een contract gekomen dat een vrijwilliger ondertekent voordat hij vertrekt waarin afspraken rondom PR staan. Ten derde is de begeleiding na terugkomst meer geformaliseerd door middel van een evaluatiegesprek op kantoor met de coördinator en een oud-vrijwilliger en een counseling gesprek).

Het streven was in 2008 negen vrijwilligers vanuit Nederland in het veld te hebben; dit waren er zeven. Wij vermoeden dat onder andere de berichtgeving in de media over de veiligheid van (jongeren)uitzendingen, de aanslagen op hulpverleners in conflictgebieden en steeds meer conflicten die gepaard gaan met veel geweld invloed gehad hebben op het lage(re) aantal vrijwilligers dat uitgezonden wilde worden.

Doel 3: Effectiever politiek lobbywerk dan voorgaande jaren door inhoudelijke verbeteringen door te voeren

De coördinator heeft zich sterk gemaakt op het gebied van lobby. Meer organisaties die werken op het terrein van mensenrechten, waaronder het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn op de hoogte van het werk van PBI en door deze contacten heeft PBI meer invloed op het mensenrechtenbeleid.

Doel 4: Meer geld werven voor de projecten dan voorgaande jaren. Gewenste groei ten opzichte van vorig jaar: 10%

De fondsenwerving op de projecten is succesvol verlopen, onder meer door de inzet van een (tijdelijke) fondsenwerver. Er is 26% meer geld geworven. Tevens zijn er veel nieuwe contacten gelegd. Er is een bijdrage gekomen voor de Peace Education Library in Indonesië. Door betere samenwerking met de fondsenwervers uit de projecten is er hernieuwd geld van ICCO voor drie jaar voor Indonesië en voor twee jaar voor Nepal gekomen voor het werk in de projecten. Bovendien hebben we een driejarig contract voor subsidie van Stichting Doen mogen tekenen. Al met al een hele goede score.

Doel 5: Draagvlak voor het werk van PBI in Nederland vergroten

Bekendheid van PBI bij het grote publiek is achterwege gebleven. PBI heeft gekozen voor een gerichtere PR aanpak richting politiek en NGO-netwerken, in plaats van het grote, algemene publiek. Voortschrijdend inzicht over de effectiviteit en capaciteit ervan heeft het bestuur doen besluiten haar koers hierin te wijzigen.

Peace dance in Indonesië

3. Ons netwerk

PBI-NL is lid van meerdere overlegorganen op het gebied van mensenrechten, steunnetwerken, platforms en heeft regelmatig contact met het ministerie van Buitenlandse Zaken en organisaties die zich bezighouden met mensenrechten. Deze samenwerking is belangrijk voor informatie-uitwisseling maar ook in gevallen van nood.

PBI-vrijwilliger op kerkhof in Colombia

Steunnetwerk

Als er iets ernstigs aan de hand is in een van onze projecten, bijvoorbeeld als een cliënt van ons zijn leven niet meer zeker is, schakelen we ons steunnetwerk in om politieke druk te zetten bij de betreffende instantie in het projectland. Vroeger bestond ons steunnetwerk uit organisaties of politici die getekend hadden dat ze ons zouden steunen als dit nodig was. Tegenwoordig is het een lijst van mensen van Buitenlandse Zaken, de Tweede Kamer-woordvoerder van buitenlandse zaken, platformleden van NGO's, eerder uitgezonden vrijwilligers en het comité van aanbeveling van PBI NL. Kortom, mensen waarvan PBI NL van denkt dat ze geïnformeerd moeten worden als er iets aan de hand is zodat zij de actie kunnen ondernemen die hen geschikt lijkt.

We werken hiernaast samen met een aantal organisaties waarvan Amnesty International de belangrijkste is. Zij waarderen onze aanwezigheid in het veld enorm, zien het als een absolute *must* en aanvulling in de veiligheid van mensenrechtenactivisten. Ook hebben we goede contacten met Lawyers for Lawyers die zich inzetten voor een bedreigde rechtsgang of bedreigde advocaten. We onderhouden met veel andere organisaties

contact als ICCO, CMC, Platform Vredeseducatie, NEAG, Kerk in Actie, Justitia et Pax, Solidaridad, EIRENE, Huisman Vredesfonds, IFOR en UNOY.

Breed Mensenrechten Overleg

PBI-NL is in maart 2008 lid geworden van het Breed Mensenrechten Overleg (BMO). De doelstelling van het BMO is: Het bevorderen van de belangstelling voor het buitenlands mensenrechtenbeleid bij beleidsmakers, gericht op de implementatie en verbetering van het internationale mensenrechteninstrumentarium. De leden van PBI en de andere NGO's bepalen samen wat er wordt besproken. Elke twee maanden is er overleg.

Het BMO wordt door het Ministerie van Buitenlandse Zaken gezien als een betrouwbare gesprekspartner. Onderwerpen als mensenrechtenverdedigers, godsdienstvrijheid en straffeloosheid die belangrijk zijn voor PBI en haar partners kregen een plaats in de door het Ministerie van Buitenlandse Zaken opgestelde mensenrechtenstrategie.

Buitenlandse Zaken

De mensenrechtenstrategie van Buitenlandse Zaken (najaar 2007) motiveerde PBI Nederland met praktische aanbevelingen te reageren. Onze aanbevelingen werden onder andere besproken in de vaste Tweede Kamercommissie, begin april 2008. De aanbevelingen zijn gedaan op basis van praktijkervaring van de twaalf PBI-projectteams met Nederlandse ambassades en al bestaande documenten over de bescherming van mensenrechtenverdedigers.

Doelstelling: de bescherming en ondersteuning van mensenrechtenverdedigers in het buitenland verbeteren zodat zij kunnen doorgaan met:

- mensenrechtenschendingen documenteren,
- oplossingen zoeken voor slachtoffers van mensenrechtenschendingen en
- de strijd aangaan met de cultuur van straffeloosheid.

Deze aanbevelingen werden met open armen ontvangen door het Ministerie van Buitenlandse Zaken en met een pluim gingen ze door naar Minister Verhagen. Ook door het Comité van Aanbeveling en andere NGO's werd PBI Nederland gecompimenteerd over deze bijdrage. Het mensenrechtenbeleid is nieuw en zal elk jaar geëvalueerd worden door de kamer. NGO's, dus ook wij, zullen een vinger aan de pols houden.

Burgervredeswerk

PBI-NL is lid van People Building Peace Nederland (www.peoplebuildingpeace.nl). Dit is een netwerk van ruim 35 maatschappelijke organisaties. Zij zetten zich gezamenlijk in voor een cultuur van vrede en geweldloosheid. Dit netwerk baseert zich op drie belangrijke uitgangspunten:

- Voorkomen van geweld is de beste oplossing
- Maatschappelijke organisaties spelen daarin een sleutelrol
- De samenleving moet daadwerkelijk investeren in een toekomst zonder geweld

De leden van dit netwerk zien PBI Nederland als belangrijke partner in haar netwerk.

Rechtszaak in Indonesië

4. Fondsenwerving en donateurs

Een organisatie als PBI kan niet bestaan zonder fondsen en donaties. Vandaar dat wij enorm dankbaar zijn voor alle bijdragen die we in 2008 ontvangen hebben. Hierdoor hebben we een bijdrage kunnen leveren aan de doorgang van de internationale projecten en heeft PBI Nederland kunnen opereren. Het aanvragen van fondsen is een grote klus die helaas niet altijd eindigt in een positief resultaat. Zo werd de aanvraag voor het mensenrechtenfonds bij Buitenlandse Zaken begin 2009 afgewezen alsook de aanvraag bij NCDO 'Helden voor vrede'. Met Amnesty International hebben we overleg gehad over samenwerking voor dit laatste project in een andere vorm. Besloten is dit op te schorten naar een later jaar. De fondsen en donaties die wel zijn binnengekomen werden des te meer gewaardeerd. Hieronder in het kort datgene we in 2008 op het vlak van fondsenwerving hebben gedaan.

- Samenwerking met NEAG en EIRENE aan campagne Give Peace a Change, mede mogelijk gemaakt door subsidie van NCDO. – **Geslaagd**. Gestart op 19 januari 2008. Naast het schrijven van artikelen zijn diverse lezingen en workshops gegeven, onder meer in het kader van het programma 'Vrede van Utrecht', de Top van Onderop in mei 2007 in Amsterdam, de viering van de Internationale Dag van de Vrede op 21 september in Arnhem en een lunchbijeenkomst van de Rotary in Amsterdam-Noord. Bij dergelijke lezingen blijkt telkens weer grote belangstelling voor het werk van PBI, Non-violent Peaceforce en andere vergelijkbare organisaties.
- Werving fondsenwerver.- Augustus 2008 **aangenomen**.
- Deelname fondsenwerver aan internationale bijeenkomst PBI over fondsenwerving.
- Netwerken met fondsen en aanverwante organisaties.- **Met wisselend succes**.
- Continuering relatie met Stichting Doen.- **Geslaagd**. De toegezegde subsidie van 30.000 euro per jaar voor de periode 2008-2010 is voor 2009 bevestigd.
- Kerstkaartactie richting donateurs. – **Geslaagd**. Extra giften ontvangen.
- Contact onderhouden met personen, instanties en fondsen die PB goedgezind zijn.- Aan dit punt moet in 2009 meer aandacht besteed worden. Sommige substantiële bijdrages zijn niet voor 2009 toegezegd.
- Belangrijke beleidsbeslissing gemaakt: in plaats van jaarlijkse bijdrage aan projecten, directe fondsenwerving opgezet voor projecten. Projecten gevraagd zelf aanvragen te schrijven die via ons of met medewerking van PBI NL ingediend werden. Door deze werkvorm zagen we meer kans op de toezegging van fondsen.-**Geslaagd**:
 - ICCO 40.000 euro voor project Nepal voor twee jaar
 - ICCO 300.000 euro voor het project Indonesië voor 3 jaar 2008-2010
 - CMC 33.300 euro voor uitzending Nederlandse vrijwilliger naar Indonesië (voor 2008 en 2009) plus 10.000 euro voor opzetten van een Peace Resource Centre met materialen over peace education, conflicthantering en aanverwante zaken
 - CMC 2x 60.000 euro voor twee uitzendingen per jaar naar Colombia
 - Evert Huismanfonds: 4000 euro
 - Stichting Jong Blad: 1000
 - Kerk in Actie voor het project Colombia
 - Kerkelijke fondsen: 2500
 - Legaat
 - Donateurs: ± 300: 3500

Een financieel jaarverslag is op aanvraag beschikbaar.

5. Publiciteit en communicatie

PBI Nederland heeft meerdere doelgroepen die zij wil bereiken, te weten: potentiële projectvrijwilligers, (potentiële) donateurs, fondsen, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en politici, aanverwante NGO's, vrijwilligers van PBI Nederland, de Raad van advies en het Comité van aanbeveling. Door de inzet van diverse communicatie-uitingen proberen wij deze doelgroepen te informeren over, enthousiasmeren voor en activeren tot het werk van PBI en het doen van donaties.

Het ene communicatiemiddel werkt beter en is makkelijker te verwezenlijken dan het andere. We proberen zoveel mogelijk te roeien met de riemen die zij heeft waarbij we in 2008 gemerkt hebben dat we 'goed scoren' op het gebied van het enthousiasmeren van (project)vrijwilligers en minder op het gebied van donateurwerving. Dit heeft ons inziens te maken met het grote aantal ontwikkelingsorganisaties op de charitatieve markt die allen naarstig op zoek zijn naar donateurs. Een andere reden is dat we slechts een beperkt deel van haar bescheiden budget kan inzetten ten behoeve van publiciteit waardoor de organisatie dus nog steeds, ondanks haar bewezen positie, vrij onbekend is bij het grote publiek.

Vreedzame demonstratie in Mexico

Inzet communicatiemiddelen

In het afgelopen jaar heeft PBI op de volgende gebieden gewerkt aan haar publiciteit en communicatie.

- **De website** van PBI Nederland wordt continu doorontwikkeld om vindbaar, volledig, up to date en gebruiksvriendelijk te zijn. Hij is in 2008 op regelmatige basis bijgehouden. Onder andere was het reisverslag van coördinator Jet van Haitsma te lezen die het project Indonesië bezocht (zie pagina 26).
- **De nieuwsbrief** is in 2008 conform planning twee keer uitgekomen. De nieuwsbrief verschaft achtergrondinformatie voor de verschillende doelgroepen. Omdat het woord 'Nieuwsbrief' impliceert dat er nieuws te lezen is, maar het blad slechts twee keer per jaar uitkomt is er gekeken naar een passendere vorm van papieren communicatie. Gekozen is voor een magazine dat veelal achtergrondinformatie brengt over de projecten en de projectlanden, waarbij verwijzingen naar de site gemaakt zullen worden waar de informatie uiteraard vaker ververst wordt. Het nieuwe magazine komt in 2009 uit en gaat Peaces heten. Peaces komt in kleur op A5 formaat uit en heeft 16 pagina's (de Nieuwsbrief had er acht op A4 formaat). De kosten blijven gelijk.
- **Jaardag.** Op zondag 7 september vond deze plaats in het nieuwe pand aan de Oudegracht in Utrecht. 40 mensen bezochten de dag. Projectvrijwilliger Roos Stringer (toen net teruggekeerd uit Uraba, Colombia) vertelde over haar werkervaring bij de Vredesgemeenschappen San José de Apartadó en Choco. Jet van Haitsma, de coördinator in Nederland, vertelde over haar bezoek aan de PBI Indonesië teams en PBI cliënten in april dit jaar.
- **Deelname aan evenementen.** PBI nam samen met de organisaties NEAG en EIRENE deel aan de campagne Give Peace a Chance, mede mogelijk gemaakt door subsidie van NCDO. We gaven o.a. een lezing over ons project in Atjeh. (Zie ook pagina 11). Hiernaast gaven we tijdens het Right Now Festival op 10 december een workshop over het beschermen van mensenrechten. De reacties van deelnemers aan de beide evenementen waren positief.
- **Speakerstours.** Tijdens een *speakerstour* begeleiden we een cliënt van PBI door Nederland en bespreken we heikle punten uit het projectland waar hij of zij vandaan komt met politici, mensenrechtenorganisaties en overige belangstellenden. In 2008 kwam de Colombiaanse directeur van CAJAR voor anderhalve dag naar Nederland. Ook uit Colombia kwam Jesus Emilio van de Vredesgemeenschap San Jose de Apartado. Roos Stringer begeleidde beide heren (zie het volgende hoofdstuk) uit Colombia. Hiernaast waren er twee leden van het Mexicaanse Comité Cerezo in Nederland, dat reeds sinds zes jaar beschermende begeleiding van PBI krijgt.

6. Bezoek van cliënten aan Nederland

In 2008 hebben drie *speakerstours* plaatsgevonden: een met Mexicaanse gasten en twee met Colombiaanse gasten. Het bezoek van onze cliënten is een goede manier om met ambtenaren en politici te praten. Ook bezoeken we met de gasten vaak fondsen of andere organisaties waar zij contacten mee willen leggen, organiseren we lezingen of zoeken we de media met ze op.

Speakerstour Jesus Emilio, leider van de Vredesgemeenschap San José de Apartadó

Roos Stringer, vrijwilliger in Colombia van februari 2007 tot augustus 2008, begeleidde de leider van de Vredesgemeenschap San José de Apartadó in Nederland en legde meerdere bezoeken met hem af. Hieronder wat dagboekfragmenten.

Jesus Emilio, leider San José de Apartadó

25-09-2008

16:30 uur TCC (voorheen Koffiecoalitie)

'Het TCC doet onder andere onderzoek naar de cacao-industrie op mondiaal niveau. Ze zijn onder de indruk van de cacao van de Vredesgemeenschap en geven ons telefoonnummers van iemand van Tony Chocolonely en de toekomstige chocoladefabriek in Amsterdam.'

26-09-2008

10:30 uur Buitenlandse Zaken

'BuZa lijkt de situatie van de gemeenschap goed te begrijpen. De medewerker vertelt dat er sinds kort een nieuwe mensenrechtenstrategie uitgezet is, waar een fonds aan verbonden is. Misschien kan de vredesgemeenschap hier een aanvraag bij doen.'

12:30 uur CMC, Mensen met een Missie

'CMC vertelt over hun grootse (kras)campagne waarmee ze de situatie van vier miljoen ontheemden en vele andere onderdrukten in Colombia bij de Nederlandse overheid onder de aandacht gaan brengen. We krijgen de kaarten mee om onder andere aan de SP te overhandigen waarmee onze volgende afspraak is.'

13:30 uur Tweede kamer, SP

'Jesus Emilio brengt een Tweede Kamerlid van de SP op de hoogte van de actuele situatie van de vredesgemeenschap en van de situatie in Curvarado en van Justicia y Paz (door PBI begeleid, op dat moment was er sprake van bedreigingen en was een medewerker van Justicia y Paz net gekidnapt). We overhandigen de (kras)kaarten van CMC met een korte uitleg.

15:00 uur Stichting Vluchteling

'We worden gecompimenteerd met onze goede voorbereiding van het gesprek. De medewerker vertelt dat ze met vaste partners werken en er niet zo makkelijk een nieuwe bij kan. De organisatie financiert de hulporganisatie PCS, actief in Colombia, waar de Vredesgemeenschap al sinds lange tijd een relatie mee onderhoudt. Er wordt ons beloofd dat tijdens een vergadering met PCS de behoeftes van de Vredesgemeenschap (geld voor een advocaat en hulp bij het realiseren van de export van cacao/chocolade) bekeken worden.'

27-09-08

12:00 uur Jaardag Amnesty Limburg/Brabant in Eindhoven

'Presentatie van Jesus Emilio voor een volle zaal. De mensen waren enthousiast.'

7. Vrijwilligerswerving & training

Eén van de hoofddoelen van PBI Nederland is het werven, trainen en begeleiden van projectvrijwilligers. Mensen die naar één van de projectlanden gaan om daar bedreigde mensenrechtenverdedigers bescherming te bieden. In 2008 hebben zeven mensen uit Nederland in een van de PBI-landen gewerkt. Een goede score wat ons betreft.

Werving en training in Nederland

De Trainingsgroep heeft gespreid over het jaar drie informatieavonden georganiseerd met gemiddeld 40 belangstellenden. In 2007 was sinds lange tijd weer begonnen met het geven van oriëntatie

trainingsweekenden. Dit is in 2008 voortgezet met twee weekendtrainingen. Elk weekend werd door de deelnemers geëvalueerd zodat deze voorbereiding, zoals gesteld in doelstelling 2 (pag.7), steeds verbeterd kan worden. Er namen in totaal 25 mensen deel.

Doel van de training

Doel van de trainingen is om de kandidaat vrijwilligers meer inzicht te geven in wat het inhoudt om voor PBI in een project te werken en er ook te wonen. Er komt veel bij kijken en de impact die het kan hebben, kan in een weekend goed worden overgebracht. Het zet mensen aan het denken om af te wegen of PBI echt bij hen past.

Projectvrijwilligers aan het woord

Bij informatieavonden en het Nederlandse trainingsweekend wordt altijd aan recent teruggekeerde vrijwilligers gevraagd hun verhaal te vertellen. Zij zijn immers de mensen die vanuit hun eigen beleving kunnen vertellen over het werk van PBI en de mensenrechtenverdedigers die PBI begeleidt. Zo vertelden dit jaar Marjolein van de Water uit Mexico, Roos Stringer en Natasja van Vlaenderen uit Colombia, Mascha Koekkoek uit Indonesië, Jacques van Luytelaar uit Guatemala over hun ervaringen. Laura Naegele heeft op het trainingsweekend verteld over haar ervaringen met de internationale training voor het Colombia-project, voordat zij naar Colombia vertrok.

Verslag van deelnemer Marie-Janke aan het Nederlandse trainingsweekend

'Ik ben me meer dan ooit bewust van de grote rol die jullie hebben gespeeld en van het werk dat jullie doen in mijn land, waar het geweld erger is dan je je voor kunt stellen. Ook ben ik ervan overtuigd dat ik mijn leven en dat van mijn familie aan jullie dank.' - Osiris Bayter, oud-president van de mensenrechtengroep CREDHOS (Colombia)

Dit citaat las ik op de website van PBI toen ik mij in januari aanmeldde voor een informatiedag over de organisatie in Utrecht. Mijn interesse werd gewekt en na de informatiedag wist ik het zeker: "ik ga mij voor dit PBI-project in Colombia aanmelden." Na een sollicitatiebrief te hebben geschreven werd ik uitgenodigd voor het trainingsweekend. Dit vond plaats op een geweldige locatie in Broek op Waterland.

Vol goede moed zaten we zaterdag aan het ontbijt. Een gezonde spanning hing in de lucht. Meteen een moeilijke oefening: het standpuntenspel. Door middel van stellingen werd ingegaan op het werk van PBI. Het gaf heel goed weer hoeveel dilemma's je zult tegen komen als je wordt uitgezonden. Ondanks het feit dat er een heel duidelijk PBI-mandaat is, zal je ook in veel situaties terechtkomen waarin je zelf een keuze moeten maken wat je goed acht voor je cliënt, maar ook zeker voor jezelf. Meteen werd er een link gelegd naar het consensusmodel waarmee PBI werkt: beslissingen worden genomen met je groep en nooit alleen. Zo vergroot je de veiligheid aangezien iedereen heeft ingestemd met de besluiten die er zijn genomen. Iedereen wordt gehoord en iedereen kan zich vinden in het besluit.

Gedurende de dag werden trainingen en oefeningen afgewisseld met ervaringen van mensen die al eerder waren uitgezonden. Jacques van Luytelaar vertelde vol passie over zijn recente ervaringen in Guatemala, waardoor het werk echt ging leven. Ik voelde dat het bij iedereen even ging kriebelen. Alle projecten werden belicht en er was ruimte voor vragen en antwoorden.

Zondag stond in het teken van de praktische zaken: hoe ziet een ideale PBI-er eruit en bestaat die eigenlijk wel? Ook werd ingegaan op de verdere procedure voor uitzending naar het buitenland en de belangrijke vraag: 'heb je nog steeds belangstelling om voor PBI in Nederland of in een projectland te gaan werken?' Zelfreflectieformulieren werden ingevuld en aan het eind van de dag ging iedereen even op een kort evaluatiegesprek. Het was een enerverend weekend en het heeft mijn keuze bevestigd. Ik wil worden uitgezonden!

8. Evaluatie werkzaamheden

Het afgelopen jaar heeft PBI Nederland een uitgebreide evaluatie gehouden van de werkzaamheden. Alle werkgroepen zijn en hebben geëvalueerd alsmede het bestuur en de coördinator. Na afloop van het evaluatietraject vond in juli de PBI evaluatiedag plaats. Het was een dag vol ideeën met zowel serieuze als lollige presentaties. Er heerste opvallend veel eensgezindheid over de koers die de organisatie moet nemen. Of zoals een van de vrijwilligers stelde: 'de roze bril af, de grijze wollen sokken uit en een spiegelkje meenemen voor zelfreflectie'. Hieronder de meest opvallende evaluatiepunten en beslissingen van de dag.

- **Fondswerving verandert zijn koers**

Fondsenwerven via mensen gaat steeds moeilijker, zo werd gezegd. Als kleine organisatie kun je niet winnen van de grote NGO's op het gebied van publiciteit en het creëren van draagvlak. Wat wel blijkt te werken is goed contact met de overheid onderhouden door onder andere bijdrages te leveren aan het debat over mensenrechten. En een breder netwerk richting bedrijfsleven is een mogelijkheid die we moeten onderzoeken. PBI wil daarnaast ook kijken of ze zich kan kwalificeren op andere punten. PBI is te klein voor het CBF-keurmerk, maar er zijn wel andere keurmerken die aangevraagd kunnen worden. Verder wordt er actief gezocht naar vrijwilligers met kennis van fondsenwerving.

- **Duidelijke interne organisatie**

Vrijwilligers zijn niet altijd even goed op de hoogte van de mogelijkheden van PBI. PBI wil daar op een aantal punten verandering in brengen. Zo is besloten dat er een algemene agenda komt die iedereen kan bekijken. De interne organisatie gaf aan meer behoefte te hebben aan technische ondersteuning.

- **Meer contact tijdens en na uitzending**

Het doel om ongeveer zeven Nederlanders per jaar uit te zenden wordt gehaald. Hoewel per informatiebijeenkomst zo'n veertig mensen hun interesse tonen, vallen er tijdens de aanmelding, gesprekken en trainingen veel potentiële kandidaten af. Daarentegen weten we hierdoor wel dat de mensen die uitgezonden worden, goed getraind en goed beslagen ten ijs komen. De trainers merkten op dat er meer gedaan zou moeten worden aan begeleiding tijdens de uitzending en dat dit contact doorgetrokken moet worden na hun terugkomst. Op dit moment krijgt een projectvrijwilliger bij terugkomst een gesprek met de coördinator en met een *counselor*. Er is vrees dat dit niet genoeg is en dat de uitgezonden vrijwilliger in de leegte wordt gelaten en het contact na korte tijd verwatert. Besloten is hier meer op te letten; de trainers gaan hier meer aandacht aan besteden in het vervolg.

- **Het PBI-café**

Waarom wordt iemand PBI-vrijwilliger? Idealisme, plichtsbesef en een realistisch doel hebben, maar ook gezelligheid en saamhorigheid zijn belangrijk volgens de vrijwilligers. En dat mist een beetje, merkten ze op. Met een PBI-café wordt er meer als vereniging gedaan. Ook vinden vrijwilligers die in Nederland actief zijn het een leuk idee om eens een keer bij een trainingsweekend voor uitzending mee te doen. De doelstelling is om elke twee maanden een café te organiseren. De eerste was op 7 september. Een duidelijk vervolg is er helaas niet gekomen. In een later stadium willen we dit idee weer oppakken.

II. PBI Projecten

9. Projectvrijwilligers in het buitenland in 2008

In 2008 waren er zeven Nederlanders (waarvan een Belgische die via Nederland het traject heeft gevolgd) in een van de vijf PBI-projecten aan het werk. Roos Stringer ging in februari 2007 in Colombia aan de slag. Johanna van Strien vertrok in oktober 2007 naar Guatemala. Beiden zijn inmiddels weer teruggekeerd. Arthur van Witzenburg maakt sinds februari 2008 deel uit van het Jakarta-team in Indonesië, Meriam Smith en Harold Passage zijn sinds september 2008 onderdeel van het team in Wamena, eveneens Indonesië. Tenslotte is Emma Jansen, projectvrijwilliger in het Kathmandu-team (Nepal), sinds augustus 2008 aan het werk voor PBI. Allen staan zij voor de missie van PBI: *making space for peace*. In de hierop volgende hoofdstukken kunt u lezen over de projecten en de Nederlandse vrijwilligers ter plaatse. Achterin dit jaarverslag vindt u een cliëntenlijst per project.

10. PBI Guatemala

Sinds de heropening van het kantoor in 2003 heeft het team van PBI in Guatemala zich ten doel gesteld de mensenrechtensituatie aldaar te verbeteren en een bijdrage te leveren in het democratiseringsproces van het land, door het creëren van politieke ruimte voor mensenrechtenverdedigers, advocaten, vakbondsleden, campesinos (mensen van het platteland) en minderheidsgroeperingen die worden bedreigd en belemmerd in hun werkzaamheden.

Situatie in het land

Sinds 14 januari 2008 is Alvaro Colom Caballeros (Nationale Partij van de Hoop, UNE) president van Guatemala. Hij werd met een meerderheid van 52,8% van de stemmen gekozen boven Otto Perez Molina van de Patriottische Partij (PP) op 4 november 2007. Een van de speerpunten van de verkiezingscampagne van Colom was het reduceren van criminaliteit door maatregelen tegen armoede.

Werkzaamheden van het team

In 2008 begeleidde PBI Guatemala ongeveer veertien organisaties die zich bezighouden met uiteenlopende onderwerpen als: de strijd tegen straffeloosheid, de effecten van de globalisering op de mensenrechten, seksuele diversiteit en ongelijke welvaartsverdeling. De omvang van het team varieerde tussen de zeven en acht personen, een kleine inkrimping ten opzichte van voorgaande jaren. Uit Nederland versterkte Johanna het team.

Johanna van Strien in Guatemala

Johanna van Strien studeerde Culturele Antropologie en deed in het kader daarvan in 1996-1997 onderzoek naar transformatieprocessen binnen een vluchtelingengemeenschap in Guatemala. Ze bezocht Guatemala regelmatig in de daaropvolgende jaren en werkte onder meer bij een Nederlandse ontwikkelingsorganisatie. Haar motivatie om voor PBI naar Guatemala terug te keren: 'Onder meer door mijn eerdere ervaring in Guatemala als 'acompañante' was ik ervan overtuigd geraakt dat het concept van internationale begeleiding ter bescherming van mensenrechtenactivisten een verschil kan uitmaken.'

'Gemeenschappen, organisaties en activisten hebben op die manier ondanks de moeilijke omstandigheden waarin zij zich bevinden iets meer ruimte om hun werk voor sociale gerechtigheid en mensenrechten te realiseren. PBI draagt via hun projecten bij aan vreedzame conflict transformatie op verschillende plekken in de wereld. Dit sprak mij erg aan en ik ben blij dat ik hieraan binnen het Guatemala-project een bijdrage heb kunnen leveren. Er worden zeer verschillende organisaties begeleid die zich binnen mensenrechten op diverse thema's richten: straffeloosheid, landrechten en negatieve effecten van de globalisering. Dit laatste thema heeft me uiteindelijk in Guatemala doen blijven. Via een ex-vrijwilliger van PBI Guatemala kreeg ik de kans te gaan werken voor de Pastorale Commissie Vrede en Ecologie in het departement San Marcos. Wij richten ons op het begeleiden van voornamelijk *indígena* gemeenschappen die zich verzetten tegen de mijnbouw en andere transnationale bedrijven die hun mensenrechten schenden. We doen dit via het ondersteunen van lokale organisaties, juridische hulp, onderzoek, communicatie en lobby. Zonder mijn PBI werkzaamheden was ik hier waarschijnlijk nooit terecht gekomen.'

11. PBI Indonesië

In 2008 werkte het PBI Indonesië Project vanuit het coördinatiekantoor in Yogyakarta, het kantoor in Jakarta voor politieke steun en advocacy en met de veldkantoren in Atjeh en Papua. Al negen jaar reageert het project op aanvragen van Indonesische

mensenrechtenverdedigers met het inzetten van verschillende programma's met internationale aanwezigheid. De activiteiten binnen het Indonesië Project vallen onder de strategie van 'proactieve aanwezigheid' en bestaan onder andere uit Beschermende Begeleiding, Participatieve Vredeseducatie en Diplomatie. Begin 2008 werden in samenwerking met

Protection International een aantal veiligheidstrainingen gehouden met Human Rights Defenders uit Sulawesi, Java, Atjeh en Papua. In 2008 werkten in totaal 28 vrijwilligers uit tien verschillende landen in de PBI-teams in Indonesië. (Zie de bijlagen.)

'De politie en het leger zijn veranderd sinds PBI hier is. We worden met meer respect behandeld. Wanneer PBI hier niet zou zijn, zou er veel meer intimidatie zijn.'

Herman – YSBA (organisatie voor de promotie van tradities en cultuur, Wamena)

Situatie in het land

Tien jaar na de val van Soeharto heeft het land belangrijke stappen gezet op de weg van verandering en democratie. Mensenrechten staan meer op de agenda, ondersteund door aangenomen nieuwe wetten en ondertekende internationale verdragen. Ook al lijkt de mensenrechtencontext in het Indonesië van nu te verbeteren, een aantal kernzaken zoals vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst en onschendbaarheid van hooggeplaatste personen blijven een gevoelig onderwerp. Marteling, buitensporig geweld en illegale executies komen nog steeds voor. Mensenrechtenverdedigers blijven kwetsbaar en zij kunnen hun werk nog steeds niet zonder risico uitvoeren. Mensenrechtenschendingen worden in toenemende mate gerelateerd aan conflicten rondom landrechten en natuurlijke bronnen. Corruptie en onschendbaarheid overschaduwden de vooruitgang die wordt geboekt op het gebied van democratie in Indonesië. Een aantal organisaties en kerken hebben in 2008 gezamenlijk een rapport uitgebracht over marteling in Atjeh en Papua over de periode 1998-2007 en Timor-Leste 1975-1999 met daarin duizenden meldingen van marteling en mishandeling. Plegers van mensenrechtenschendingen uit het verleden gaan nog steeds vrijuit.

Gevolg tsunami in Atjeh: conflict van fysiek naar politiek

In juni 2008 sloot PBI officieel het Atjeh kantoor na zeven jaar nauwe betrokkenheid. De tsunami eind 2004 bracht naast alle verwoesting en ellende ook de opening tot het einde van een tientallen jaren durend conflict. Op het moment dat het eerste PBI-team zich vestigde in Atjeh was er een open conflict tussen de GAM (Gerakan Aceh Merdeka, Beweging Vrij Atjeh) en de Indonesische regering. Er werden veel mensenrechtenschendingen gepleegd en in dertig jaar strijd vielen duizenden slachtoffers. Na de tsunami transformeerde het conflict van fysiek naar politiek en er was geen vraag meer naar beschermende begeleiding van PBI. De vraag naar begeleiding rondom conflictoplossing en vredeseducatie was des te groter. Samen met diverse partnerorganisaties heeft PBI verschillende activiteiten opgezet en uitgevoerd. Het stokje werd uiteindelijk helemaal overgedragen aan de lokale bevolking en het PBI-team werd opgeheven. Het vertrek van PBI werd gevierd met een groot

afscheidsevenement. Meer dan 150 mensen uit het PBI-netwerk in Atjeh woonden het evenement bij. Het team in Jakarta blijft in contact met de voormalige cliënt- en partnerorganisaties in Atjeh.

Om aandacht te geven aan het vertrek van PBI uit Atjeh werd er een documentaire gemaakt over het werk van de afgelopen zeven jaar. De dvd heeft als titel 'We Are Not Alone'. Voormalige cliënten, partners en vrijwilligers komen aan het woord voor de camera alsook autoriteiten. De dvd is voor vijf euro verkrijgbaar op het kantoor van PBI Nederland.

Werkzaamheden van het team in Jakarta

Het team in Jakarta is de spil van het politieke werk op nationaal en internationaal niveau. De teamleden nemen deel aan diverse platforms en ze hebben regelmatige ontmoetingen met autoriteiten, ambassade medewerkers en diverse nationale en internationale organisaties.

De vraag van cliëntorganisaties naar beschermende begeleiding in de hoofdstad is laag. Er wordt wel gebruik gemaakt van de zogenaamde beschermende services van PBI zoals regelmatige *check-in calls* en informatie-uitwisseling over de algemene veiligheidssituatie.

Het team organiseert verschillende activiteiten zoals het coördineren van *speaking tours* van PBI-clieënten naar het buitenland. In mei 2008 werd het o.a. mogelijk gemaakt dat Suciwati en Usman Hamid, Director van KontraS naar Europa konden om internationale aandacht te houden voor de rechtzaak rond de moord op Munir. Ook namen ze deel aan een conferentie in Duitsland over '10 jaar Security reform in Indonesia' dat georganiseerd was door de Duitse organisatie Watch Indonesia. De PBI landengroepen in Engeland en Duitsland waren *host* tijdens de *speaking tour*.

Arthur van Witzenburg in Jakarta

Februari 2008 vertrok Arthur van Witzenburg als projectvrijwilliger namens PBI-Nederland naar Yogya in Indonesië. Zijn motivatie vatte hij als volgt samen: 'Ik ben ervan overtuigd dat het werk van PBI eraan bijdraagt dat de bedreigingen van buitenaf afnemen, en dat PBI tot op zekere hoogte bescherming kan geven aan cliënten. Ik vind het belangrijk dat de stem van mensenrechten en andere organisaties niet wegvalt onder de dreiging van geweld en wil daarom graag betrokken zijn bij het werk van PBI. Het werken bij PBI geeft me de mogelijkheid enige werkervaring op te doen bij kleinere organisaties en nauw samen te werken met lokale NGO's. Ik vind het belangrijk voor mijn persoonlijke ontwikkeling om deze werkervaring op te doen, vooral omdat ik binnen de ontwikkelingswereld actief wil blijven. Ik denk ook dat activiteiten die direct bijdragen aan problemen me meer voldoening geven, dan het ondersteunen van partnerorganisaties via bijvoorbeeld de e-mail.'

De voorbereiding op het project, vanaf oktober 2007, ter plaatse was vrij intensief. Vijf maal vier uur per dag één op één taallessen plus een aantal uur per dag huiswerk: Spartaans woorden stampen. Hierdoor kon Arthur echter na deze voorbereiding basisgesprekken in het Indonesisch voeren en dat is toch wel erg belangrijk als je het PBI-werk goed wil kunnen doen. Hiernaast moest hij zich toeleggen op boeken

met informatieve artikelen over het werk van PBI, het politieke systeem, de structuur van het leger en conflictgebieden in Indonesië. Hierna nam hij een vakantie waarna hij aan de slag ging bij het team in Jakarta.

Situatie in Papua

Er is de afgelopen jaren geen sprake van veel verbeteringen in de mensenrechtensituatie in Papua. De invoering van de speciale autonomie laat op veel terreinen nog te wensen over en het gebied ziet nog steeds toenemende aantallen politie en militairen. Een grote bron van zorg is de hoge mate van stigmatisering

als separatisme van iedereen die zich uitspreekt, onafhankelijk het onderwerp. Begin 2008 werd een nieuwe wet aangenomen waarin het gebruik van symbolen die gelieerd zouden zijn aan separatistische bewegingen werd verboden. Dat verbod gold ook voor het culturele symbool van Papua, de Morgenster vlag. Deze controversiële nieuwe wet heeft geleid tot het oppakken van verscheidene vreedzame demonstranten. De tweede helft van het jaar zag nog meer geweld. Op 9 augustus, de Dag van de Inheemse Volken, was er in Wamena een vreedzame demonstratie. Na het vertonen van de Morgenster werd er door autoriteiten in de menigte geschoten waarbij een 35-jarige man om het leven kwam.

'De politie probeerde de menigte op te breken. Ze zeiden dat het een illegaal evenement was, zelfs toen we de brief toonden waarmee we de politie hadden geïnformeerd. Maar we bleven, mede omdat we zagen dat onze PBI vrienden toekeken en we ons hierdoor gesteund voelden. Medewerker van de organisatie United for Truth na de herdenking van de December 7th Abepura Zaak

Werkzaamheden van het team in Jayapura, Papua

Het team speelt een belangrijke rol in de proactieve strategie in Papua. Vanuit de Papua hoofdstad wordt de veiligheidssituatie van veel organisaties en individuele cliënten in de gaten gehouden. Vanwege de ingewikkelde en gevoelige veiligheidssituatie in Papua is het niet voldoende voor PBI om één soort beschermingsmechanisme in te zetten. Om de veiligheid van cliënten te verhogen en hun werkveld te vergroten wordt gebruik gemaakt van meerdere methodes. Ook de grote geografische afstanden en slechte infrastructuur vormen een extra uitdaging voor het werk in Papua en West-Papua. Er worden regelmatig meerdaagse veldtrips gehouden naar de plaatsten waar PBI cliënten wonen en werken. Door het team wordt veel geïnvesteerd in het onderhouden van contacten met autoriteiten, waaronder het kantoor immigratie dat over de speciaal voor Papua nodige reisvergunningen beslist.

Peace Dance, Papua

Werkzaamheden van het team in Wamena, Papua

In 2008 lag de focus van het Wamena-team op participatieve vredeseducatie (*peace education* genoemd) activiteiten. Door nauwe samenwerking met lokale organisaties en individuen werkt het team aan activiteiten die verschillende groepen in de gemeenschap samenbrengt en die de bewustwording van vrede en mensenrechten vergroten. Tot de activiteiten behoren de Peace bibliotheek, Peace discussies, workshops, filmvertoningen en evenementen rondom o.a. de internationale Dag van de Vrede. Naast bewustwording en *empowerment* van

de lokale gemeenschap draagt de internationale aanwezigheid van PBI op meer subtiële wijze bij tot een betere veiligheidssituatie in het gebied. De strategie van proactieve aanwezigheid heeft ook binnen vredeseducatie effect.

Meriam Smith en Harold Passage in Indonesië

Meriam en Harold hebben apart van elkaar de trainingsprocedure gevolgd, maar ze zijn wel samen naar Indonesië gegaan. Vlak voor vertrek zijn ze getrouwd, op de dag dat ze twintig jaar samen waren. Meriam en Harold zijn hele enthousiaste mensen met zuidelijke warmte en gastvrijheid. Ze zitten voor een jaar in het de binnenlanden van Papua, in Wamena. Het team daar richt zich voor een groot deel op Participatory Peace Education activiteiten. Samen met lokale partners organiseerden ze bijvoorbeeld een aantal Peace Dances, waarbij verschillende stammen uit de omgeving aan elkaar hun traditionele dansen toonden. Na de dansen werd op traditionele wijze gezamenlijk gegeten. In Papua is bovendien een groot tekort aan kennis en materialen zoals boeken. Het team heeft daarom een bibliotheek opgezet met allerlei boeken en films over vredesopbouw en conflictoplossing. Meriam en Harold komen eind 2009 weer terug. Lees meer over hun belevenissen op www.wegoindonesia.blogspot.com

Het Indonesië-team in Papua

‘Als PBI er niet was, zou men zeggen dat onze activiteit een activiteit van separatisten was.’
Deelnemer aan de Dag van de Vrede , Wamena, Papua, Indonesië

PBI NL coördinator op reis in Indonesië

Jet van Haitsma, coördinator van PBI Nederland bezocht in het voorjaar van 2008 verschillende PBI projectteams in Indonesië. Op de website van PBI gaf zij indrukken van haar reis. Hieronder een stukje van haar verslag.

Jayapura Papua

Bij aankomst in Jayapura staat Jane op me te wachten. Jane komt uit de UK en werkt nu sinds een half jaar in het Jayapura team. Ze werkte als manager voor de provinciale mentale gezondheidszorg in Zuid-Engeland en ze is verpleegkundige in de mentale gezondheidszorg. Best handig binnen PBI.

Eerste afspraak

Terug naar het PBI huis voor onze afspraak met cliënt Peneas Lokbere van PBHI en de nieuwe organisatie BUK. We praten met hem over een nieuwe organisatie van slachtoffers die is opgericht. Peneas is gekozen tot coördinator van de organisatie die BUK heet. Lokbere vertelt met welke cases ze allemaal bezig zijn om gerechtigheid te krijgen om straffeloosheid tegen te gaan.

SKP Justice and Peace Office

Met Frederika Korain van SKP Jayapura (Justitia et Pax, organisatie voor gerechtigheid en vrede) hebben we een uitgebreid gesprek over de voortgang van de organisatie. De afgelegen gebieden als Timika en Sorong kampen met te weinig capaciteit. Ook de andere kantoren in Merauke en Asmat kunnen meer ervaren mensen gebruiken. Frederika vertelt dat ze veel rapportages schrijven over de mensenrechtensituatie in de verschillende regio's. SKP heeft al een aantal publicaties naar buiten gebracht. Een medewerkster werkt nu aan een film over marteling op basis van een van hun boeken.

12. PBI Mexico

Het team van PBI in Mexico bestond in 2008 uit zeven personen die vanuit het kantoor in Chilpancingo, in de zuidelijke deelstaat Guerero, werkzaam was. Naast werkzaamheden in Mexico-Stad zijn de deelstaten Guerero en het aangrenzende Oaxaca de belangrijkste gebieden waar PBI Mexico mensenrechtenbeschermers begeleiding biedt. PBI is sinds 2000 al aanwezig in Guerero. In 2008 zat er niemand vanuit Nederland in Mexico

Situatie in het land

In het begin van 2008 hebben een aantal zaken plaatsgevonden die het vermelden waard zijn. Ten eerste bezocht Louise Arbour, de hoge vertegenwoordiger voor mensenrechten bij de VN (UNHCHR), tussen 5 en 8 februari 2008 de deelstaat Guerero en sprak daar haar zorgen uit over de verslechterende mensenrechtensituatie in Mexico naar aanleiding van een aantal ontmoetingen die zij had met enkele mensenrechtenorganisaties. PBI was bezig bij een van deze ontmoetingen met onder anderen de Organisatie van het Inheemse Me'phaa volk.

Op het gebied van wetgeving heeft PBI Mexico een zorgwekkende ontwikkeling geconstateerd. Op 28 februari werd door het nationale congres een wet goedgekeurd die mogelijk van negatieve invloed kan zijn op de werkzaamheden van mensenrechtenbeschermers. Zo is bijvoorbeeld bepaald dat huiszoekingen gedaan mogen worden zonder huiszoekingsbevel en dat bij arrestatie de periode van voorarrest zonder proces verlengd kan worden naar 80 dagen, zonder proces. Voor aanklachten op grond van georganiseerde misdaad zal het voorarrest worden opgerekt tot twee jaar. PBI Mexico is van mening dat deze nieuwe wetgeving machtsmisbruik en manipulatie in de hand speelt.

De situatie in de deelstaat Oaxaca wordt door PBI Mexico getypeerd als 'zeer kritiek' als gevolg van de toenemende militarisatie, schending van mensenrechten en onderdrukking in dat gebied. De aard van de strijd van mensenrechtenorganisaties is veranderd van een strijd voor meer economische en politieke inspraak, naar een strijd voor basale mensenrechten en de vrijheid van gemeenschapsleiders en familie die gevangen gezet zijn.

Werkzaamheden van het team

Het team heeft in 2008 onder andere de leiders begeleid van de Organisatie van het Inheemse Ma'phaa volk (Organizacion de Pueblos Indeginas Me'Phaa, OPIM), Obtilia en Andrea Eugenio Manuel en Cuathemoc Ramirez Rodriguez tijdens hun werkzaamheden in de deelstaat Guerrero. Ondanks dit werk is een andere leider van deze organisatie, Lorenzo Fernandez Ortega, op 10 februari 2008 vermoord aangetroffen. Enkele dagen voor zijn dood meldde hij nog dat gewapende mannen naar hem op zoek waren geweest. Volgens de OPIM hadden deze gewapende mannen nauwe banden met het leger. De overige begeleidingen die in Mexico plaatsvonden in 2008 staan achterin dit jaarverslag.

13. PBI Nepal

Mensenrechtenverdedigers in Nepal blijven door hun werk voor vrede en gerechtigheid extra kwetsbaar terwijl zij juist een zeer waardevolle bijdrage leveren aan het opbouwen van duurzame vrede. Daarom blijft PBI Nepal mensenrechtenverdedigers in Nepal steunen en beschermen om zo de politieke ruimte voor hun werk te vergroten in het voordeel van vrede en mensenrechten in Nepal. Mensenrechtenverdedigers in Nepal proberen druk uit te oefenen op de regering om een einde te maken aan de nog steeds heersende cultuur van straffeloosheid door het onderzoeken en rapporteren van mensenrechtenschendingen. Nepalese mensenrechtenverdedigers hebben aangegeven dat een internationale aanwezigheid zeer belangrijk blijft in Nepal. Zonder internationale aanwezigheid is de kans groot dat de overheid onverschillig blijft over het falende vredesproces en de slechte mensenrechtensituatie in Nepal.

Situatie in het land

2008 was in Nepal een jaar dat gekarakteriseerd werd door grote sociale veranderingen waarin er zowel positieve als zorgwekkende ontwikkelingen in het vredesproces zichtbaar waren. De verkiezingen op 10 april leidde tot een verrassende overwinning voor de voormalige maoïstische rebellen. Een van de eerste besluiten van de nieuwe regering was om de monarchie af te schaffen en Nepal om te vormen tot een federale democratische republiek, een besluit dat door een groot deel van de Nepalese bevolking gevierd werd.

Deze positieve veranderingen werden echter overschaduwed door het feit dat de nieuwe regering er nog steeds niet in is geslaagd om enige verbetering te brengen in de cultuur van straffeloosheid en de

kwetsbare positie van mensenrechtenverdedigers. Vooral mensenrechtenverdedigers die werken voor de slachtoffers van het tienjarige conflict tussen de maoïstische rebellen en de overheid lopen gevaar door het werk wat ze doen. Het conflict, waarin mensenrechten op grote schaal geschonden werden, resulteerde in 15.000 doden (INSEC 2007) en 1300 verdwijningen (ICRC 2009). Hoewel de maoïstische rebellen en de overheid in 2006 een vredesovereenkomst getekend hebben zijn mensenrechtenschendingen nog steeds aan de orde van de dag.

De situatie voor journalisten is in het afgelopen jaar zelfs verslechterd en ook het geweld lijkt weer toe te nemen. Met name in de zuidelijke terai regio's is de situatie zeer fragiel en is er een toename in het aantal gewapende groeperingen. Deze groeperingen houden zich bezig met criminele activiteiten zoals afpersingen. Het grootste deel van deze groeperingen hebben naast de criminele activiteiten een etnisch-politieke agenda en strijden voor autonome regio's.

Werkzaamheden van het team

De vraag voor beschermende begeleiding vanuit de partnerorganisaties bleef groot in 2008. Hiernaast waren ook aanvragen voor observerende aanwezigheid tijdens demonstraties. Het team in Nepal heeft in 2008 hiernaast veel aandacht besteedt aan netwerken en lobbyen. In november gingen teamleden samen met journalist en mensenrechtenverdediger Jitman Basnet op *speaking tour* in Spanje, Duitsland, Zwitserland en België. Advocaat en journalist Jitman Basnet schreef een boek over zijn verschrikkelijke ervaringen tijdens zijn onrechtmatige arrestatie door het leger en voor 258 dagendetentie onder erbarmelijke omstandigheden opgesloten was en gemarteld werd. Na de publicatie van zijn boek kreeg hij bedreigingen en bood PBI Nepal hem beschermende begeleiding tot hij uiteindelijk onderdak buiten Nepal heeft moeten zoeken. PBI-vrijwilligster Krystal Mason verliet Nepal voor twee maanden voor een *speaking tour* in Canada en de VS om het werk van PBI Nepal te promoten en mensen bewust te maken van de mensenrechtensituatie in Nepal.

Beschermende begeleiding

PBI Nepal bood beschermende begeleiding aan haar grootste partnerorganisatie Advocacy Forum wanneer zij detentiecentra bezochten en zaken betreffende mensenrechtenschendingen aanspanden. Ook heeft het team meerdere malen internationale beschermende aanwezigheid verzorgd voor Conflict Victims Committee, onder andere tijdens de publicatie van het OHCHR-rapport (OHCHR is het Kantoor van de Hoge Commissaris voor Mensenrechten van de Verenigde Naties) over verdwijningen tijdens het conflict in het district Bardiya. Daarnaast heeft het team in Kathmandu beschermende begeleiding geboden aan mensenrechtenverdediger Yitendra Yadav die met zijn leven bedreigd was en naar de hoofdstad Kathmandu moest vluchten.

Observerende aanwezigheid

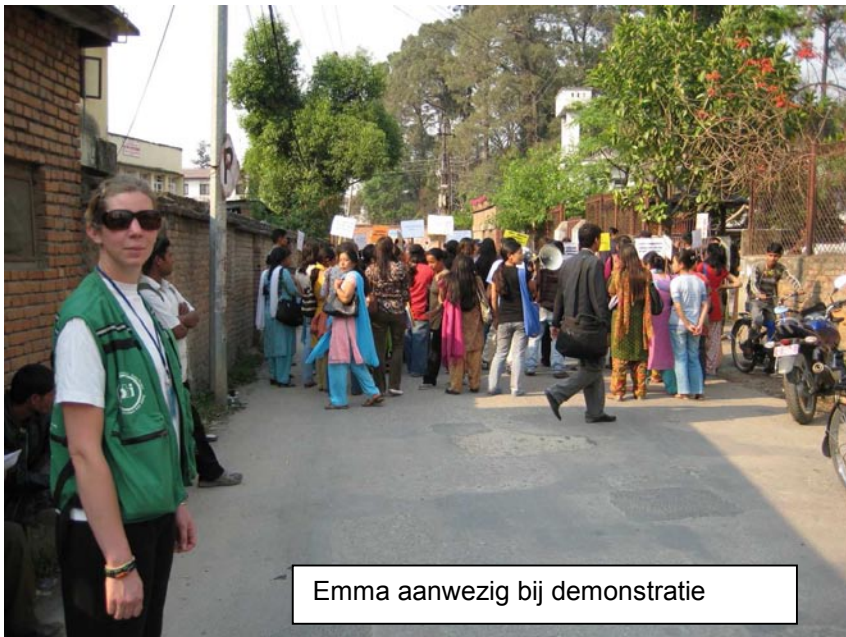
Naast beschermende begeleiding kreeg PBI ook aanvragen voor observerende aanwezigheid tijdens vreedzame demonstraties. Veel initiatieven voor vreedzame demonstraties worden door de autoriteiten onmogelijk gemaakt en met geweld de kop ingedrukt. Vooral tijdens Tibetaanse demonstraties rondom de Olympische Spelen trad de politie heel hard op, maar ook andere demonstraties worden vaak niet getolereerd door de politie. Door een regelmatige internationale observerende aanwezigheid probeert PBI Nepal te voorkomen dat de politie buitenproportioneel geweld gebruikt tegen de demonstranten en herinneren ze de autoriteiten eraan om mensenrechten te respecteren.

In samenwerking met OHCHR Nepal heeft PBI Nepal zeker een positieve invloed gehad op het verminderen van buitenproportioneel geweld van de politie tijdens demonstraties.

Opening tweede kantoor

De meeste aanvragen voor beschermende begeleiding komen van buiten Kathmandu, daarom is PBI in 2008 begonnen met het verkennen van mogelijkheden voor een permanente aanwezigheid in het veld door middel van het openen van een tweede kantoor. Dit heeft geresulteerd in de beslissing om in begin 2009 een tweede kantoor te openen in Bardiya. Een regio met het hoogst aantal verdwijningen tijdens het conflict.

Emma Jansen in Nepal

Emma aanwezig bij demonstratie

'In mei 2008 heb ik mijn biezen gepakt en heb ik mijn vertrouwde huisje aan de Van Tuyl in Amsterdam verlaten voor een jaar werken en wonen in Kathmandu. Het werken voor PBI Nepal is een geweldige ervaring. Het mooie aan het werk van PBI vind ik dat we hier niet zijn om de Nepalese mensenrechtenverdedigers te vertellen wat ze moeten doen, we geven ze de ruimte om in hun eigen land op hun eigen manier de mensenrechten situatie te verbeteren. En ook al heeft werken en wonen in één huis soms ook z'n nadelen, het intensieve samenwerken met mijn collega's heeft mij nieuwe geweldige vrienden gebracht die ik nooit meer zal

vergeten. Mijn belevenissen zijn te lezen op www.emmaj.waarbenijj.nu'

14. PBI Colombia

De mensenrechtenschendingen zijn in Colombia blijvend aan de orde van de dag en daarmee het werk van PBI in Colombia. Vandaar dat we hier meerdere teams hebben. 32 vrijwilligers beschermen elf NGO's, diverse individuele mensenrechtenverdedigers en twee gemeenschappen. Een uitgebreide lijst van alle cliëntorganisaties vindt u achterin dit jaarverslag. De teams zijn gesitueerd in Barrancabermeja, Bogotá, Urabá, and Medellín.

Situatie in het land

In Colombia is al langer dan 40 jaar een gewapend conflict gaande. De oorzaken van dit conflict zijn van verscheidene aard, waaronder structurele, politieke als wel economische redenen. Hierbij leeft volgens officiële cijfers, 45% van de Colombiaanse populatie in armoede. Het gewelddadige conflict maakt dat Colombia na Sudan het hoogste aantal interne vluchtelingen telt. Er is sprake van een verergering van deze situatie in 2008 ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit wordt veroorzaakt door de volgende drie basisredenen: Voor 58% doodsb bedreigingen, voor 11% druk uitoefening om met één of andere gewapende groep mee te werken en 9% door gedwongen deelname aan een gewapende groep.

Desondanks meent de regering van de huidige president Álvaro Uribe Vélez dat de veiligheidssituatie blijvend aan het verbeteren is. En dat de demobilisatie van de paramilitaire groeperingen, in 2005 in gang gezet, een groot succes is. Amnesty International ziet dit anders (bron: Déjennos en paz!", Amnistía Internacional, oktober 2008) en heeft verklaard dat er van een zogenaamde demobilisatie geenszins sprake is, echter enkel en alleen dat de groepen van naam veranderd zijn.

Werkzaamheden van de teams

In Colombia zijn vier teams actief, in de steden: Bogotá, Medellín, Turbo (Urabá) en Barrancabermeja. De teams in Medellín, Turbo en Barrancabermeja begeleiden mensenrechtenorganisaties tijdens hun werk en gaan regelmatig mee op veldtrips. De vrijwilligers in Bogotá verrichten voornamelijk politiek, informatief en analyserend werk.

Er worden twaalf organisaties, met kantoren in diverse steden, begeleid. Daarnaast krijgen drie gemeenschappen bestaande uit binnenlandse ontheemden begeleiding en worden enkele individuele personen ondersteund. Ook organisaties die niet direct door PBI ondersteund worden hebben baat bij de aanwezigheid van PBI. Veel lokale organisaties gebruiken samenwerkingsverbanden met andere organisaties als beschermingsstrategie. Indien één van de organisaties in zo'n verband door PBI wordt begeleid, werkt dit door in bescherming van de overige organisaties.

Inzet steunnetwerk

Voor drie zaken is in 2008 internationaal speciaal aandacht gevraagd. Ook in Nederland heeft PBI aan de bel getrokken bij het netwerk om de levens en het werk van de door PBI begeleide mensen te beschermen:

- Na bedreigingen aan het adres van sociale leiders en verscheidene vermoorde vakbondsleiders naar aanleiding van een nationale vreedzame mars ter eerbetoon aan de slachtoffers van door de staat gepleegde misdaden.
- Naar aanleiding van rechtzaken aangespannen tegen verdedigers van de mensenrechten.
- En na bedreigingen aan het adres van de 'Comisión Intereclesial de Justicia y Paz en de arrestatie van een medewerker in augustus en september van deze door PBI begeleide organisatie.

Aanval op leider San José de Apartadó

Zeer zorgwekkend was de aanval op Jesus Emilio Tuberquia, vertegenwoordiger van de Vredesgemeenschap San José de Apartadó, die op 1 november 2008 plaatsvond. Een maand na zijn bezoek aan Europa, waaronder hij Nederland eveneens aandeed, om de precaire situatie waar de gemeenschap zich in bevindt onder de aandacht te brengen. Jesus Emilio had opgemerkt op dat de gemeenschap te maken heeft met 'een enorm groot monster dat moeilijk te overwinnen is en de grond al veel te veel met bloed besmeurd heeft, maar dat ze toch blijven hopen op een dag eindelijk gerechtigheid en rust te krijgen.' Gelukkig heeft hij ternauwernood aan deze 'tentakels' kunnen ontsnappen zoals hij dat zelf zei. PBI blijft de vredesgemeenschap ondersteunen.

Roos Stringer in Colombia

Roos Stringer is van januari 2007 tot juli 2008 in het Uraba-team werkzaam geweest. Zij heeft daar kennism gemaakt met de ontheemde boeren en de opnieuw naar hun land teruggekeerde boeren van verscheidene (vredes)gemeenschappen die door PBI begeleid worden. Roos: "Ik voel me nog steeds vereerd dat ik gedurende anderhalf jaar dit werk en leven met PBI heb kunnen meemaken. Een organisatie die het vreedzame strijden voor gerechtigheid van mensen mede mogelijk maakt om zo gezamenlijk een rechtvaardiger wereld te realiseren. Ik heb bijzonder veel respect voor mensen die ondanks een schijnbaar uitzichtloze situatie de moed, kracht en hoop behouden om door te vechten voor een waardig bestaan. Ik ben dankbaar dat ik gedurende een klein gedeelte van dit lange traject hier een bijdrage aan heb kunnen leveren.'

Roos met cliënt in Colombia

III. Bijlagen

Uitgezonden Nederlandse vrijwilligers

Naam	Projectland	Wanneer
Zwanet Hamming	Guatemala	1986
Pim van Sambeek	Guatemala	Mei-jun 1988 november 1988-juni 1990
Suzan van der Meij	Guatemala	Juli-augustus 1988
Piet Liedmeijer	Sri Lanka	Januari-juni 1991
Rolinde Roetveld	Sri Lanka	Februari-juli 1991, september-december 1991
Kirsten Roep	Sri Lanka	Juli-augustus 1991
Alie Verstoep	Guatemala	September 1992-februari 1993
Ellen van der zande	Guatemala	December 1992-maart 1993
Robert Nicolai	Sri Lanka	April-september 1996
Wim Westerbaan	Colombia	Februari 1996-januari 1997
Marian Jansen	Guatemala	Juni 1996-mei 1997
Rita Monteyne	Guatemala	Oktober 1996-september 1997
Joke Edenburg	Noord-Amerika	Meerdere periodes tussen 1996-1999
Marlies van de Ven	Sri Lanka	Maart 1997-maart 1998
Joel Koeckhoven	Colombia	Juni 1997-juni 1998
Mirjam Koppe	Colombia	Juni 1998-augustus 1999, januari-december 2000
Benno Vroklage	Haïti	Januari-juli 1999
Rita Monteyne	Colombia	Februari 1999-februari 2000
Martijn Koning	Haïti	April-oktober 1999
Wim Westerbaan	Indonesië	Maart-april en september 1999, april 2000
Sanne van den Bergh	Indonesië	September-1999-januari 2000
Dorina Sedoeboen	Indonesië	April 2000, maart en mei 2001, april 2002
Marian Jansen	Colombia	Mei 2000-mei 2001
Rita Monteyne	Mexico	Mei 2000-september 2000
Edu Jansing	Colombia	Augustus 2001-januari 2002
Magda Oberdorff	Colombia	November 2001-oktober 2002
Annette Jansen	Indonesië	November 2001-november 2002
Inge Ribbert	Colombia	December 2001-november 2002
Dorrit Timmer	Colombia	Meo 2002, april en juli 2003, November 2004
Sjef van Asseldonk	Colombia	Augustus 2002, juli en september 2003, september 2004
Jan Wybe Oosterkamp	Colombia	September 2002-augustus 2003

Dunja van Kleef	Colombia	Januari 2003-januari 2004
Heleen ter Ellen	Colombia	Mei 2003-april 2004
Marijke Renzema	Colombia	Juni 2003-juni 2004
Michael Smits	Indonesië	Augustus 2003-juli 2004, december 2004-februari 2005
Joke Reijven	Colombia	September 2003-augustus 2004
Carol de Voogd	Indonesië	September 2003, augustus 2004, oktober 2005, januari 2006
Janine Tijhoff	Indonesië	Januari 2004-juli 2005, November 2005-maart 2006
Esther Vink	Colombia	Mart 2004-februari 2005
Katja Noordam	Colombia	Augustus 2004-juli 2005, september 2005-september 2007
Remko de Haas	Indonesië	Oktober 2004-mei 2005
Sander Otten	Guatemala	December 2004-november 2005
Julie van Dassen	Indonesië	Maart 2005-februari 2006
Moritz Tenthoff	Colombia	November 2005-mei 2007
Marjolein van de Water	Mexico	Februari 2006-februari 2007
Natasja van Valenderen	Colombia	April 2006-juni 2007
Tessa de Ryck	Indonesië	Augustus 2006-augustus 2007
Mascha Koekkoek	Indonesië	Augustus 2006-december 2007
Jack van Luytelaar	Guatemala	December 2006-december 2007
Roos Stringer	Colombia	Januari 2007-juli 2008
Johanna van Strien	Guatemala	Oktober 2007-??
Arthur van Witzenburg	Indonesië	Oktober 2007-september 2009
Emma Jansen	Nepal	Juni 2008-oktober 2009
Meriam Smith	Indonesië	Oktober 2008-december 2009
Harold Passage	Indonesië	Oktober 2008-december 2009

Cliëntenorganisaties per project

Guatemala

Cliëntorganisaties

De strijd tegen straffeloosheid;

- De **Coordinadora Nacional de Viudas de Guatemala** (CONAVIGUA) is een organisatie van weduwen die zich inzet voor opgravingen van slachtoffers van de burgeroorlog. Werkzaamheden van CONAVIGUA veroorzaken grote spanningen tussen de nabestaanden van de slachtoffers en de (vermoedelijke) daders. CONAVIGUA ontvangt bedreigingen met als doel dat de organisatie stopt met haar werkzaamheden.
- Sector de Mujeres (letterlijk 'vrouwensector') is een **parapluorganisatie voor verschillende vrouwenorganisaties die agiteren tegen de onderdrukking van vrouwen en de straffeloosheid van femicide**. De bescherming met Sector de Mujeres is op dit moment verlaagd naar *follow up* als gevolg van de verbeterde veiligheidssituatie.
- **Jose Roberto Morales Sic, coördinator van CALDH** (Centro para la Accion Legal en Derechos Humanos). De CALDH houdt kantoor in de hoofdstad en ontvangt meldingen van mensenrechtenschendingen, voornamelijk van daden van massamoorden die plaatsvonden tijdens de burgeroorlog. De CALDH geeft begeleiding, workshops en advies aan organisaties, gemeenschappen en personen.

De effecten van de globalisering op mensenrechten en het milieu;

- **De Asociación por la protección de la Montana de las Granadillas** wordt sinds augustus 2008 begeleid door PBI. Deze organisatie is actief in het Zapaca departement met als inzet de omgeving van Montana de las Granadillas te laten benoemen tot beschermd natuurgebied. De bedreigingen tegen deze organisatie nadat de organisatie begon te agiteren tegen de illegale bosbouw.
- De Asociación de Amigos del Lago Izabal (**ASALI, Vereniging van vrienden van het Izabalmeer**) wordt sinds februari 2004 door PBI begeleid. ASALI spreekt haar zorgen uit tegen de toenemende mijnbouw in het gebied rondom het meer. Dit levert echter de nodige spanningen op met de belanghebbenden in deze streek.
- De leden van de CRP (**Comisión de Resistencia Pacifica de San Rafael Pie de la Cuesta**) spreken hun twijfels uit over de bouw van een waterkrachtcentrale vlakbij San Rafael in het uiterste westen van Guatemala. Leden van deze organisatie zijn op diverse gelegenheden aangevallen en bedreigd door de leden van de politie.

Seksuele diversiteit;

- **OASIS (Organización de Apoyo a una Sexualidad Integral Frente al Sida)** is een organisatie die werkt op het gebied van seksuele voorlichting en AIDS/HIV preventie. Eind 2008 werd directeur Jorge Lopez door de politie gearresteerd op verdenking van moord, dit was voor het PBI-team in januari 2009 reden om een *international alert* te doen en het steunnetwerk te activeren teneinde een eerlijke rechtgang af te dwingen voor een misdaad die Jorge Lopez niet begaan heeft.
- **Lesbirades** werkt voor hervormingen in de rechten van lesbische en biseksuele vrouwen alsmede transseksuelen. Lesbiradas stelt zaken als discriminatie femicide, verkrachting en mishandeling van vrouwen aan de kaak. Ook wekt Lesbirades aan de promotie van de acceptatie van seksuele diversiteit bij Guatemalteekse burgers en instellingen.

Ongelijke welvaartsverdeling;

- **Unión Verapacense de Organizaciones Campesinas (UVOC)** opereert vanuit het departement Alta Verapaz in het noorden van Guatemala. De belangrijkste werkzaamheden van UVOC, onder leiding van Carlos Morales, bestaan uit het vertegenwoordigen van landloze boeren in aanspraken op een stukje land. De aanspraken van deze landloze boeren op een stukje land zorgt voor spanningen met de landbezitters.
- **Vertegenwoordigers van de Asociación de Abogados y Notarios Mayas de Guatemala (Vereniging van Maya-Guatemalteekse advocaten en notarissen)** geven juridisch advies aan gemeenschappen in hun kwestie tegen de vestiging van een cementfabriek in de regio van San Juan Sacatepéquez ten noorden van Guatemala-Stad. Als gevolg van hun werkzaamheden hebben Almicar Pop, Carmela Curup en Mario Saper verschillende bedreigingen ontvangen teneinde hun werkzaamheden te belemmeren.
- **De Vereniging van inheemse burgemeesters en autoriteiten** (Asociación de Alcaldes y Autoridades Indígenas –AGAAI) is een mooi voorbeeld voor het werk dat PBI in Guatemala doet, de bedreigingen aan het adres van leden van deze organisatie is het laatste jaar enorm afgenomen. Het gevolg hiervan is dat de begeleidende activiteiten van PBI Guatemala zijn teruggeschroefd. PBI Guatemala houdt de situatie echter wel nauwlettend in de gaten.
- **La Coordinadora Nacional de Pobladores y Areas Marginales de Guatemala (CONAPAMG – Nationaal Coördinerend Orgaan voor bewoners van gemarginaliseerde regio's)** werkt vanuit de hoofdstad. Evenals AGAAI is CONAPAMG een goed voorbeeld van de positieve uitwerking van de werkzaamheden van PBI Guatemala, het afgelopen jaar is het aantal bedreigingen aan het adres van vertegenwoordigers van deze organisatie aanzienlijk teruggelopen.
- **De Beweging van Plattelandsarbeiders** (El Movimiento de Trabajadores Campesinos - MTC) bestaat uit verschillende kleinere boerenorganisaties die zich inzetten voor een verbetering van hun rechtspositie ten opzichte van bijvoorbeeld de grootgrondbezitters.

Indonesië

Cliëntorganisaties en partners in 2008

Vreedzame demonstratie in Indonesië

- **Suciwati Munir** (weduwe van Munir Said Thalib, een van Indonesië's bekendste mensenrechtenactivisten die vergiftigd werd tijdens een Garuda vlucht naar Amsterdam in 2004. Samen met het Komite Aksi Solidaritas Untuk Munir (KASUM) gaat ze door met de strijd voor gerechtigheid in deze zaak.)
- **PBHI** (Indonesian Legal Aid and Human Rights Association, Jakarta)
- **WALHI** (Friends of the Earth Indonesia, Jakarta)
- **LP3BH** (Instituut voor Analyse, Onderzoek en Rechtsbijstand o.l.v. Yan Christian Warinussy, Manokwari.)
- **SKP** (kantoor voor Gerechtigheid en Vrede van de katholieke kerk,

Jayapura. Veldkantoren in Merauke, Sorong, Timika en Agats)

- **KontraS Papua** (Organisatie voor slachtoffers van verdwijningen en geweld, mensenrechtenorganisatie, Abepura)
- **FOKER** (Overkoepelend orgaan van meer dan 60 organisaties in heel Papua, Abepura)
- **Pastor John Djonga**
- **BUK** (United for Truth)

- **Emanuel Goo** (onafhankelijk journalist die schrijft over mensenrechten, Nabire)
- **JAPH&HAM** (Legal Awareness and Human Rights Advocacy Organisation, opgericht door Theo Hesegem, Wamena)
- **YSBA** (Organisatie voor de promotie van tradities en cultuur, Wamena)

Mexico

Begeleidingen

- **Cerezo Commissie** te Mexico-Stad : Emiliana, Francisco, en Alejandro Cerezo Contreras worden door PBI begeleid bij hun regelmatige bezoeken aan hun broers in de gevangenis.
- De leiders van de **Organisatie van het Inheemse Ma'phaa** volk (Organizacion de Pueblos Indegenas Me'Phaa, OPIM), Obtilia en Andrea Eugenio Manuel en Cuathemoc Ramirez Rodriguez krijgen begeleiding van PBI bij hun werkzaamheden in de deelstaat Guerrero. Lorenzo Fernandez Ortega, een andere leider van OPIM, is op 10 februari 2008 vermoord aangetroffen. Enkele dagen voor zijn dood meldde hij nog dat gewapende mannen naar hem opzoek waren geweest. Volgens de OPIM hadden deze gewapende mannen nauwe banden met het leger.
- Het **Tlachinollan mensenrechten centrum** (Centro de Derechos Humanos de la Montana Tlachinollan) in de steden Ayutla en Tlapa zetten zich in voor de strijd tegen de bouw van waterkracht centrale 'La Parota' in de deelstaat Guerrero.
- Tita Radilla Martinez, de vice-president van de **Associatie van familieleden van de gevangengezette en verdwenen slachtoffers van mensenrechtenschendingen** (Asociacion de familiares de Detenidos, Desaperecidos y Victimas de Violaciones a los Derechos Humanos en Mexico, AFADEM) in de stad Atoyac (Guerrero). Voor haar werkzaamheden reist Tita door heel Guerrero onder begeleiding van PBI.
- De leiders van de **Organisatie voor vrouwelijke ecologisten van het Petatlan-gebergte** (Organizacion de Mujeres Campesinas de la Sierra de Petatlan, OMESP) krijgen begeleiding voor hun werkzaamheden in Guerrero.

Nepal

Cliënten

- **Advocacy Forum** Het Advocacy Forum is een mensenrechten NGO die bestaat uit advocaten die zich bezighouden met het aan de kaak stellen van mensenrechtenschendingen en het geven van gratis rechtsbijstand aan gedetineerden. De grootste uitdaging van het Advocacy Forum is om een einde te maken aan de voortdurende straffeloosheid in Nepal.
- **CVC** is opgericht door familieleden van personen die tijdens het tienjarige conflict tussen de maoïstische rebellen en de overheid verdwenen zijn om steun bij elkaar te vinden en antwoorden te vinden op de voortdurende vraag wat er met hun verdwenen familieleden gebeurd is. Ze proberen druk uit te oefenen op de overheid voor sociale gerechtigheid, compensatie en vervolging van de daders.
- **Yitendra Yadav** is een mensenrechtenverdediger die met zijn leven bedreigd werd na de moord op een andere mensenrechtenverdediger waar hij nauw mee samenwerkte. Hij heeft zijn eigen woonplaats moeten ontvluchten nadat er op zijn huis geschoten was en is voor veilig onderdak naar Kathmandu gekomen.

Colombia

Cliëntorganisaties

Team Bogotá

- **CINEP Centro de Investigación y Educación Popular**
Een non-profit organisatie die werkt aan de opbouw van een meer humane en gelijke samenleving via de promotie van duurzame ontwikkeling. De organisatie bestaat uit onderzoekers en advocaten die zaken op het gebied van mensenrechten onderzoeken en interne ontheemden bijstaan. PBI levert begeleiding op aanvraag. Meer informatie: <http://www.cinep.org.co>
- **CAJAR Corporación Colectivo de Abogados José Alvear Restrepo.**
Een non-profit NGO op het gebied van mensenrechten die bestaat uit professionele advocaten en studenten. De NGO verdedigt en promoot mensenrechten met het doel bij te dragen aan de opbouw van een eerlijke en rechtvaardige samenleving op het politiek, economisch, sociaal en cultureel vlak. Sinds 1998 begeleidt PBI advocaten van dit collectief tijdens hun reizen om juridische zaken en hoorzittingen bij te wonen. Deze vinden voornamelijk plaats in Bogotá, Cali, Medellín, Bucaramanga en de Cauca regio. Meer informatie: www.colectivodeabogados.org
- **CIJP Comisión Intereclesial de Justicia y Paz**
Een onafhankelijke NGO toegewijd aan de verdediging van mensenrechten. De organisatie streeft naar het geven van continuïteit aan de begeleiding van slachtoffers van mensenrechtenschendingen en de ontwikkeling van projecten die het leven van arme en uitgesloten mensen verbetert. De activiteiten zijn zodoende voornamelijk gericht op het helpen van de burgerbevolking die lijdt onder de oorlog. PBI begeleidt CIJP in Bogotá sinds 1994. Sinds 1997 krijgen zij ook begeleiding tijdens hun werk met de gemeenschappen bestaande uit teruggekeerde ontheemde bewoners in Cacarica, en de gemeenschappen in Jiguamiandó en Curbaradó.
Meer informatie: <http://es.geocities.com/justiciaypazcolombia/index.htm#in>
- **MINGA Asociación para la Promoción Social Alternativa**
Minga is een vooraanstaande mensenrechtenorganisatie in Colombia die gericht is op problemen die zijn ontstaan door het interne gewapende conflict, zoals mensenrechtenschendingen, interne ontheemding, vluchtelingen en vredesopbouw. Ze geven advies aan mensenrechtenorganisaties over het hele land en onderzoeken zaken op het gebied van mensenrechtenschendingen. PBI begeleidt MINGA in Bogotá en tijdens hun bezoeken aan de Cauca regio omdat zij bedreigd worden door het werk dat zij doen. Zij ontvangen ook bedreigingen van hooggeplaatste legerfunctionarissen. Meer informatie: <http://www.mingaong.com.co>
- **Fundación Manuel Cepeda Vargas para la Paz Justicia Social y la Cultura**
Een wettelijke NGO toegewijd aan de opbouw en promotie van mensenrechten en de strijd tegen straffeloosheid. Hun werk richt zich op onderzoek, onderwijs en verdeling. PBI begeleidt Claudia Girón en Iván Cepeda op verzoek sinds hun terugkeer uit ballingschap in Frankrijk in 2004. Meer informatie: <http://manuelcepeda.atarraya.org>
- **Nomadesc La Asociación Para la Investigación y Acción Social**
Een NGO die werkt met gemeenschappen in het zuidwesten van Colombia en in de vallei in het midden van de Magdalena-rivier. Deze gebieden zijn relatief hard getroffen door geweld en onderdrukking. De organisatie werkt aan zaken op het gebied van mensenrechtenschendingen en geeft wettelijke steun, onderwijs en begeleiding. PBI begeleidt Berenice Celeyta van Nomadesc sinds 1999 op verzoek tijdens haar werk in Cali.
- **ANMUCIC La Asociación Nacional de Mujeres Campesinas, Negras e Indígenas de Colombia**
Een sociale organisatie die is opgericht door 27 departementale verenigingen voor vrouwelijke boeren, inheemsen en zwarte inwoners die verbonden zijn aan agrarische gebieden of zijn ontheemd door het geweld.

Team Bogota Barranca-bermeja

- **OFP Organización Femenina Popular**

OFP is een 'Grassroots' vrouwenorganisatie die zich toewijdt aan het opbouwen van projecten voor een eerzaam leven door middel van weerstand tegen alle vormen van geweld (economisch, sociaal, cultureel, civiel en politiek). Voorbeelden van projecten zijn mensenrechtenonderwijs, culturele evenementen en gaarkeukens voor lokale en ontheemden mensen. PBI begeleidt leden van OFP in Barranca-bermeja en omliggende gebieden sinds 1995. Sinds 2003 begeleidt PBI ook leden van OFP tijdens hun werk in de zuidelijke buurten van Bogotá en in Cartagena.

Meer informatie: <http://www.ofp.org.com>

Team Bogotá Medellín

- **ASFEDDES Asociación de Familiares de Detenidos-Desaparecidos**

Organisatie ontwikkeld door en bestaande uit familieleden van vermiste personen die actief is in de promotie en bescherming van mensenrechten. Ze zijn gespecialiseerd in het begeleiden van familieleden van mensen die, als onderdeel van de onderdrukking, verdwenen of vermoord zijn via morele steun en juridische hulp. Ze promoten evenementen, houden toezicht op juridische zaken op het gebied van gedwongen verdwijningen en geven onderwijs over mensenrechten. Sinds 1998 levert PBI begeleiding aan het personeel van de ASFEDDES kantoren in Bogotá, Medellín, Neiva, Bucaramanga en Popayán.

Meer informatie: <http://www.asfaddes.org.co>

- **CSPP Comité de Solidaridad con los Presos Políticos**

De oudste NGO voor mensenrechten in Colombia die werd opgericht als gevolg van de groeiende bezorgdheid over de omstandigheden waaronder gevangenen die zitten opgesloten op grond van politieke motieven, vastgehouden worden. De activiteiten van deze organisatie zijn onder andere de juridische verdediging van politieke gevangenen en de promotie en bescherming van civiele en politieke rechten. Sinds 1998 begeleidt PBI het personeel van de CSPP kantoren tijdens bijeenkomsten en hun werk op het gebied van mensenrechten in gevangenissen. PBI begeleidt zowel de afdeling in Bogotá als in Medellín.

Team Barranca-bermeja

- **CREDHOS Corporación Regional para la Defensa de los derechos Humanos**

Een organisatie die op regionaal niveau mensenrechten beschermt en promoot in Barranca-bermeja. De bewoners van dit gebied (de Midden Magdalena regio) moeten de meest intense mensenrechtencrisis in Colombia doorstaan. Daarnaast wordt het gebied gekenmerkt door een stijging in de absolute armoede en werkeloosheid onder de bewoners. Sinds 1995 is PBI dagelijks aanwezig in het kantoor van CREDHOS en wordt het personeel begeleid tijdens hun reizen in de omringende gebieden van Barranca-bermeja.

- **CALCP Colectivo de Abogados Luís Carlos Pérez**

Een advocatencollectief zonder winstoogmerk die het sociale doel nastreeft van het meer toegankelijk maken van de wet voor kwetsbare gemeenschappen. Op die manier stimuleren zij de ontwikkeling van een samenleving die mensenrechten respecteert en democratisch, pluralistisch en tolerant is. Eind 2006 kwam PBI met CALCP overeen dat deze advocatenorganisatie begeleidt zou worden. PBI begeleidt hen voornamelijk tijdens hun werk met de inheemse Motilón Barí bevolking, de vereniging van boeren in Catatumbo (ACAMCAT) en de ontheemde bevolking in de Noord Santander regio. Meer informatie:

<http://www.colectivodeabogadosluiscarlosperez.org/comunicados.html>

Team Medellín

- **IPC Instituto Popular de Capacitación**

Organisatie ontwikkeld door en bestaande uit familieleden van vermiste personen die actief is in de promotie en bescherming van mensenrechten. Ze zijn gespecialiseerd in het begeleiden van familieleden van mensen die, als onderdeel van de onderdrukking, verdwenen of vermoord zijn

via morele steun en juridische hulp. Ze promoten evenementen, houden toezicht op juridische zaken op het gebied van gedwongen verdwijningen en geven onderwijs over mensenrechten. Sinds 1998 levert PBI begeleiding aan het personeel van de ASFEDDES kantoren in Bogotá, Medellín, Neiva, Bucaramanga en Popayán.

Meer informatie: <http://www.asfaddes.org.co>

- **Comisión Vida Justicia y Paz de la Diócesis de Quibdo**

Een team uit het bisdom van Quibdo die ontheemden van het gebied rond het meer tussen Jiguamiando en Curvarado begeleidt tijdens hun terugkeerproces. Tijdens 'Operación Genesis' die plaatsvond in 1997 hebben het leger en de paramilitairen vele mensen van Indië of Afro-Colombiaanse afkomst die in dat gebied leefden, gedood. Overlevenden vluchtten en proberen nu terug te keren. PBI begeleidt leden van het bisdom op verzoek tijdens hun reizen naar de Media Atrato regio.

Team Medellín Urabá

- **CJL Corporación Jurídica Libertad**

Een advocatencollectief dat mensen helpt die op politieke gronden zijn veroordeeld, zoals vakbondsmensen, politieke tegenstanders en sociale leiders. Ze assisteren ook slachtoffers van criminele activiteiten of mensenrechtenschendingen maken deel uit van mensenrechtencommissies. PBI begeleidt CJL sinds 2001 tijdens hun activiteiten in de buitenwijken van Medellín en gedurende hun werk met gemeenschappen in de Chocó regio en in het oosten van Antioquia die gevaar lopen ontheemd te raken.

Team Urabá

- **Comunidad de Paz de San José de Apartadó.**

In 1997 veranderden de inwoners van San José hun dorp in een vredesgemeenschap. Dit betekent dat ze geen partij kiezen in het conflict en dat het leger, de paramilitairen en de guerilla buiten het dorp dienen te blijven. De gemeenschap staat onder constante bedreiging omdat het in een strategisch gebied ligt en het land gewild is door alle strijdende partijen in het conflict. PBI is regelmatig aanwezig in de vredesgemeenschap en begeleidt de gemeenschap op verzoek gedurende 17 dagen en 13 nachten per maand. Meer informatie: <http://www.cdpsanjose.org>

- **CAVIDA Comunidades de Autodeterminación, Vida y Dignidad del Cacarica**

Een vredesgemeenschap van ontheemden uit Cacarica. De inwoners van deze vredesgemeenschap in het departement Chocó keerden in 2001 terug naar hervestigingskampen nadat zij in 1997 gedwongen werden hun huizen te ontvluchten. Er bestaat nog steeds angst voor aanvallen door paramilitairen. PBI heeft CIJP begeleid gedurende de verschillende fasen van het terugkeerproces en tijdens de oprichting van de humanitaire zone. PBI is nu regelmatig aanwezig in de twee nederzettingen, namelijk 15 dagen per maand per nederzetting.

Teamleden met cliënt in Colombia

PBI Publicaties

Onderstaande publicaties zijn te verkrijgen via het kantoor in Nederland tegen een kleine vergoeding.

'Unarmed Bodyguards' - International Accompaniment for the protection of Human Rights door Liam Mahony en Luis Enrique Eguren, 1997, Kumarian Press, 257 p.

'Protection Manual for Human Rights Defenders' door Enrique Eguren van PBI BEO, uitgegeven door Front Line en PBI in 2005, 127 p.

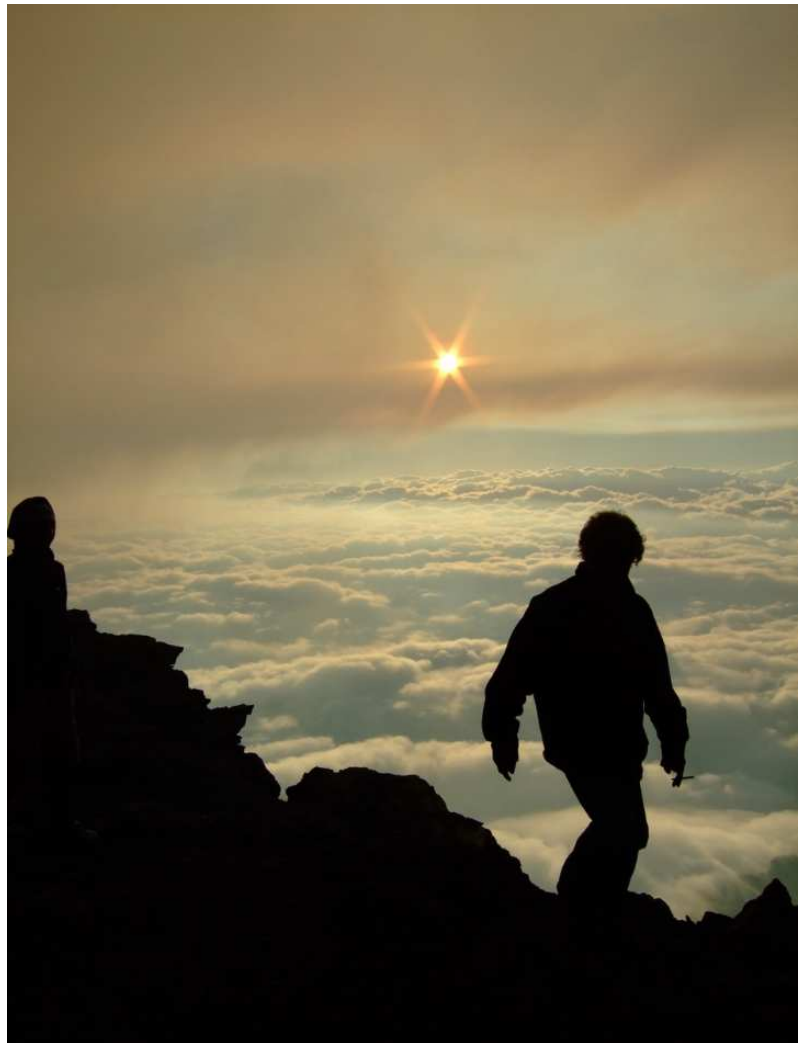
'Pro-active Presence' - field strategies for civilian protection door Liam Mahony, 2006, Centre for Humanitarian Dialogue, 160 p.

Handboek PBI Nederland, 2006, Beschrijving van wat PBI is, doet en waarop gebaseerd. Veel informatie over de projecten en praktische informatie.

Human rights defenders in the State of Guerrero. Cases of resistance and initiatives from civil society regarding the defense and promotion of fundamental rights in Mexico. Authors Susana Nistal and Iñigo Prieto. Uitgegeven door PBI_ Mexico Project 2007, 120 p.

Video 'We are not alone'. In juni 2008 sloot PBI officieel het Atjeh-kantoor (Indonesië) na zeven jaar nauwe betrokkenheid. De tsunami eind 2004 bracht naast alle verwoesting en ellende ook de opening tot het einde van een tientallen jaren durend conflict. Op het moment dat het eerste PBI-team zich vestigde in Atjeh was er een open conflict tussen de GAM (Gerakan Aceh Merdeka, Beweging Vrij Atjeh) en de Indonesische regering. Er werden veel mensenrechtenschendingen gepleegd en er vielen vele slachtoffers. De video gaat in op de projectjaren.

Jaarverslagen projectteams (digitaal). Op de internationale website van PBI www.peacebrigades.org kunt u hiervoor terecht.

making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac
making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac

Peace Brigades International

Afdeling Nederland
Oudegracht 36
3511 AP Utrecht
06-16498221

info@peacebrigades.nl
www.peacebrigades.nl

making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac
making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para
espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making space for peace abrie
peace abriendo espacios para la paz making space for peace abriendo espacios para la paz making spac